

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Finansdepartementet

Yttrande över promemorian Sänkt skatt på jordbruksdiesel

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

I promemorian föreslås en tillfällig höjning av skattenedsättningen för diesel som används i yrkesmässig jord-, skogs- och vattenbruksverksamhet. Skattenedsättningen föreslås utökas med 2 000 kronor per kubikmeter till en sammanlagd nedsättning av energi- och koldioxidskatt på 3 930 kronor per kubikmeter från 1 juli 2022 till och med 30 juni 2023.

Förslaget medför ändringar i lagen (1994:1776) om skatt på energi som föreslås träda i kraft den 1 juli 2022 och upphöra vid utgången av juni 2023.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I promemorian anges att priset på flera viktiga insatsvaror inom jord- och skogsbruket har ökat kraftigt under det senaste året. Såväl energi, drivmedel, gödsel och foder anges ha ökat i pris, i vissa fall betydligt mer i Sverige än i andra jämförbara länder. Vidare framhålls att de areella näringarna är konkurrensutsatta sektorer som inte fullt ut kan kompensera ökade kostnader med högre produktpriser. Motiverat med nämnda konkurrensutsatthet anges att regeringen anser det rimligt att införa en tillfällig kompensationsåtgärd för att stödja svenskt jord- och skogsbruk.

En nedsättning av koldioxidskatten på diesel i arbetsmaskiner i jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamheter infördes enligt förslagsställarens redogörelse 2005 i syfte att stärka jord- och skogsbrukets internationella konkurrenskraft (prop. 2004/05:1 Förslag till statsbudget för 2005, finansplan, skattefrågor och tilläggsbudget m.m., avsnitt 8.4.2, s. 216). Vidare anges att skattenedsättningens storlek har varierat under åren och att den sedan 1 januari 2020 är 1 930 kronor per kubikmeter (se prop. 2018/19:94, bet. 2018/19:SkU22, rskr. 2018/19:249).

I syfte att kompensera jord- och skogsbruket för ökade kostnader på olika insatsvaror och värna konkurrenskraften anges därför att skattenedsättningen tillfälligt bör öka för diesel som används i yrkesmässig jord-, skogs- och vattenbruksverksamhet.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår tillräckligt tydligt vad syftet är med förslaget och vilka beslut som föregår dagens nivåer av skattenedsättningen. En något mer utförlig bakgrund där förslagsställaren nämnt något kring anledningarna till de senaste årens stigande priser på nämnda insatsvaror hade bidragit till redovisningens kvalitet på denna del. Delaspekten redovisas dock tillräckligt tydligt.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets bakgrund och syfte godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Förslagsställaren anger att alternativet att inte genomföra föreslagen förändring skulle innebära sämre konkurrenskraft för det svenska jord- och skogsbruket med risk för minskad produktion. Förslagsställaren framhåller också att ett annat alternativ vore att genomföra en större eller mindre skattesänkning än den föreslagna. En stödåtgärd på statsbudgetens utgiftssida nämns också vara ett alternativ. Slutligen anges att det är regeringens bedömning att en justerad skattesats i nuläget är den lämpligaste åtgärden för att stödja de areella näringarna och att den nu föreslagna skattesänkningen är väl avvägt.

Regelrådet gör följande bedömning. Konsekvenserna av nollalternativet framgår tillräckligt tydligt. Sett till förslagets syfte, att stärka konkurrenskraften för företag inom jord- och skogsbruk, hade det dock varit önskvärt om förslagsställaren, i något högre grad än vad som görs, gett exempel på hur nämnda stödåtgärder på statsbudgetens utgiftssida hade kunnat vara utformade. Det hade då blivit enklare att utläsa om, och i sådana fall varför, den föreslagna lösningen förordas framför möjliga alternativ. Sett till förutsättningarna i ärendet anses denna brist dock inte tillräcklig för att delaspekten ska anses bristfällig.

Regelrådet finner därför såväl redovisningen av alternativa lösningar som redovisningen av effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I promemorian anges att skattenedsättningen bedöms vara förenlig med kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 vad gäller jordbruks- och skogsbruksverksamhet samt kommissionens förordning (EU) nr 1388/2014, vad gäller vattenbruksverksamhet genom vilka vissa kategorier av stöd anges vara förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget. Vidare anges att förslaget bedöms vara förenligt med rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet. Med dessa hänvisningar uppger förslagsställaren att förslaget bedöms vara förenligt med EU-rätten.

Regelrådet gör följande bedömning. Utifrån Regelrådets förståelse så förefaller det sig som att förslagsställaren redovisat den EU-rätt som är tillämplig i det här fallet men det hade bidragit till en tydligare redovisning om de refererade direktiven presenterats mer ingående samt om förslagsställaren tydligare redovisat hur dessa förhåller sig till föreslagen reglering. Trots detta anser Regelrådet att redovisningen är tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

De föreslagna ändringarna uppges ska träda i kraft den 1 juli 2022 och upphöra vid utgången av juni 2023. Äldre bestämmelser ska enligt förslagsställaren fortfarande gälla i fråga om förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet, vilket innebär att äldre bestämmelser är tillämpliga då skattskyldighet inträtt före ikraftträdandet.

Regelrådet gör följande bedömning. Förslagsställaren redogör för datum för förslagets ikraftträdande och upphörande samt övergångsbestämmelser, vilket är värdefullt. Däremot finns ingen information om huruvida någon särskild hänsyn varit nödvändig för tidpunkten för ikraftträdandet eller om, och i sådana fall vilka, informationsinsatser som förslagsställaren bedömer nödvändiga.

Regelrådet finner därför redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser bristfällig.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Förslagsställaren uppger att omkring 26 000 företag inom jord-, skogs- och vattenbruksbruksnäringarna omfattas av nedsättningen. Främst mindre företag med undantag från vissa större företag inom skogsindustrin anges omfattas.

Regelrådet gör följande bedömning. Även om förslagsställaren under denna delaspekt inte specifikt anger vilka branscher som påverkas av förslaget så framgår detta i flera andra delar av promemorian. Gällande antalet påverkade företag så har förslagsställaren uppgett ett antal, däremot framgår det inte tillräckligt tydligt vilka dessa företag är eller hur stora de är. Andra rapporter¹ uppskattar antalet jordbruksföretag till omkring 60 000. Därav borde förslagsställaren tydligare förklarat anledningen till angiven uppskattning berörda företag: om deltidsjordbruk undantagits, om enbart jordbruk med tankar stående på gården kan ta del av stödet eller om det finns andra anledningar till att stödet inte kommer att komma alla företag inom jord-, skogs- och vattenbruk till dels. Det hade också varit behövligt med en närmare beskrivning av storleken av de påverkade företagen för att denna del av redovisningen skulle anses godtagbar. En sådan beskrivning hade kunnat låta sig göras genom att ange antalet påverkade hel- respektive deltidsföretag, omsättningen, areal som brukas eller liknande. Den information som finns bedöms inte tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån bransch godtagbar.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal och storlek bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

Förslagsställaren anger att förslaget inte bedöms öka företagens administrativa kostnader nämnvärt.

Regelrådet har inte funnit några skäl att göra en annan bedömning än förslagsställaren och finner därav redovisningen av denna delaspekt godtagbar.

¹ Se exempelvis betänkandet *Vägen mot fossiloberoende jordbruk* (SOU 2021:67, sida 29) och Sveriges officiella statistik, statistiska meddelanden, *Jordbruksföretag och företagare 2016* (JO 34 SM 1701, sida 6).

Andra kostnader och verksamhet

Förslagsställaren anger att den befintliga skattenedsättningen med 1,93 kronor per liter diesel uppskattas ha en offentligfinansiell nettokostnad på ca 690 miljoner kronor 2022. Vid antagande om en oförändrad användning skulle en utökad skattenedsättning med 2 kronor per liter, enligt förslagsställarens beräkningar, minska skatteintäkterna med ytterligare drygt 700 miljoner kronor över aktuell period (helår).

Regelrådet gör följande bedömning. Det hade bidragit till redovisningen av denna del om förslagsställaren redovisat ett antal exempelberäkningar för vad denna kostnadsskillnad kan komma att innebära för en rad typiska företag. Detta är dock inte en väsentlig brist utan den information som finns anses tillräcklig sett till ärendets beskaffenhet.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets andra kostnader och verksamhetspåverkan godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Skattelättnaden uppges mildra den utsatta konkurrenssituation som svenska företag inom de areella näringarna för närvarande befinner sig i.

Regelrådet gör följande bedömning. Regelrådet anser att förslagsställaren borde angivit någonting kring hur förslaget väntas påverka konkurrenssituationen mellan de företag som påverkas samt vilken konkurrenspåverkan förslaget kan väntas få för de företag inom berörda branscher som inte kommer ta del av den ökade skattenedsättningen. Detta blir särskilt angeläget mot bakgrund av att beräkningen av det totala antalet påverkade företag inte är tillräckligt transparent redovisat.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag bristfällig.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Förslagsställaren redovisar ingenting om föreslagen reglerings eventuella påverkan på företagen i andra avseenden.

Regelrådet kan inte se på vilka sätt regleringen skulle kunna påverka företagen i andra avseenden annat än vad som ryms under redovisningen i andra delasppekter. Avsaknaden av denna redovisning anses därför inte vara någon väsentlig brist.

Regelrådet finner delasppekten godtagbart redovisad.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

I promemorian nämns ingenting om huruvida förslagsställaren tagit särskild hänsyn till små företag vid förslagets utformning.

Regelrådet gör följande bedömning. Sett till ärendets natur, att förslaget innebär en minskad skattebörda för berörda företag utan betydande administrativa kostnader, kan delasppekten betraktas som godtagbart redovisad. Det är Regelrådets mening att framtida konsekvensutredningar bör innehålla en redovisning av om, och i sådana fall hur, små företag beaktats vid reglernas utformning oavsett om förslaget anses ha en entydigt önskvärd effekt för berörda företag.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet har gjort bedömningen att konsekvensutredningen brister i flera avseenden, bland annat sett till redovisningen av behovet av speciella informationsinsatser, i beskrivningen av antal och storlek av de påverkade företagen samt i beskrivningen av förslagets konkurrenspåverkan. Sett till ärendets beskaffenhet går det dock att ha överseende med att vissa delar av konsekvensutredningen redovisats på ett icke godtagbart vis varför den sammantagna bedömningen är att konsekvensutredningen som helhet är godtagbar.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 9 mars 2022.

I beslutet deltog: Claes Norberg, ordförande, Anna-Lena Bohm, Hans Peter Larsson och Lennart Renbjer.

Ärendet föredrogs av: Stig-Dennis Nyström

Claes Norberg
Ordförande

Stig-Dennis Nyström
Föredragande